
[2025-90-RE](#)

Causa 2025-90-RE

(Montané Tomàs c/ Riba López)

Número de registre 592-2025. Recurs d'empara

Sentència del 13 de març del 2026

BOPA núm. 31, del 25 de març del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 de novembre del 2025, per la representació processal del Sr. Josep Antoni Montané Tomàs, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 12 d'abril del 2024, dictada per la Secció Civil 1 de la Batllia, i, contra la sentència del 19 de desembre del 2024, i, els autes del 19 de maig i del 14 d'octubre del 2025, resolucions totes elles dictades per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que retrotregui les actuacions processals:

a) amb caràcter principal, al moment immediatament anterior al tràmit de contesta, de forma que aquesta part pugui contestar i exercir el seu dret a la defensa, coneixent la veritable acció exercida pel demandant;

b) amb caràcter subsidiari, al moment anterior a dictar-se la sentència de la Sala Civil, per tal que se'n dicti una de nova amb plena adequació a l'ordenament jurídic i de manera específica als preceptes constitucionals, acollint la procedència no extemporània de les excepcions de prescripció oposades, especialment, la prescripció de l'acció possessòria. Així mateix, demana que s'imposin les costes a la part adversa si s'oposa a les seves pretensions;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 18 de desembre del 2025 que va admetre a tràmit aquesta causa amb efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 20 de gener del 2026, per la representació processal del Sr. Pere Riba López;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 20 de gener del 2026, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pere Pastor Vilanova;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 8 de maig del 2017, el Sr. Pere Riba López va presentar una demanda contra el Sr. Josep Antoni Montané Tomàs, en què sol·licitava que aquest darrer restituís el seu estat originari (amb la seva cota originària) i a les seves costes, el camí de propietat indivisa de Casa Sastre i de Casa Areny que serveix d'accés a ambdues cases i que fos condemnat al pagament de les costes judicials ocasionades, inclosos honoraris d'advocat, de procuradora i de perits.

1.2. El 12 d'abril del 2024, la Secció Civil 1 de la Batllia va dictar una sentència que decidia estimar aquesta demanda i que condemnava al defenent al pagament de les costes processals i judicials.

1.3. La representació processal del Sr. Josep Antoni Montané Tomàs va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 19 de desembre del 2024, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que desestimava íntegrament aquest recurs i confirmava la decisió de la primera instància.

1.4. La representació processal del recurrent va presentar un incident de nul·litat fonamentat en l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, el qual va ser desestimat íntegrament mitjançant un aute de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 19 de maig del 2025, i, igualment desestimat, en apel·lació, mitjançant un aute del 14 d'octubre del mateix any, per una altra composició de la Sala Civil.

1.5. El 4 de novembre del 2025, la representació processal del Sr. Josep Antoni Montané Tomàs va interposar un recurs d'empara contra totes les resolucions que s'acaben de ressenyar anteriorment, per considerar que es vulnerava el seu dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent al·lega la manca d'identificació de l'acció exercitada per part del demandant, així com la base legal de la mateixa, circumstàncies que li han produït indefensió al llarg de tot el procediment.
- Manifesta que és evident que la pretensió de l'agent de retorn del "camí" al seu estat originari sempre ha estat clara, però no l'acció mitjançant la qual ho pretenia, acció que marca i condiciona els termes del debat, els mitjans de defensa i que havia de servir com a base de la resolució per part del tribunal competent.
- Retreu als tribunals ordinaris no haver donat a aquesta qüestió la transcendència vulneradora dels drets a un procés degut i a la defensa que en realitat té.
- Segons el seu parer, en aquest procediment, la manca d'identificació de l'acció ha sumit als tribunals en confusió i contradiccions respecte de la base o del fonament legal subjacent a la pretensió del demandant. Així, entre d'altres, mentre la sentència de la primera instància indica (fonament de dret quart *in fine*) que el demandant ha fonamentat la seva demanda en un dret indivís o de comuner; la sentència de segona instància descarta les accions derivades del dret de propietat i també les interdictals (fonament de dret tercer) i incideix en què el *petitum* de la demanda se centra en els perjudicis que l'empedrat del camí va ocasionar a l'agent com a usuari (fonament de dret setè), que bé podria fer referència a l'acció aquil·liana o extracontractual.
- Destaca que finalment, l'aute que resol el recurs d'apel·lació de l'incident de nul·litat, indica de manera inequívoca que es tracta d'una acció de caràcter possessori. I a la vegada retreu a aquesta part haver introduït un extens aparell argumental impugnatori en relació amb la qualitat de copropietari del demandant que és aliè, segons exposa, a l'objecte del litigi; per tant, com aquesta part no podia basar principalment la seva defensa en l'oposició a la pretesa copropietat?
- Si ni els mateixos tribunals -almenys els anteriors a aquell que va dictar el darrer aute esmentat- s'aclareixen respecte al contingut de la demanda i a l'eventual acció que s'exercita, com podia

aquesta part demandada tenir clar com defensar-se de la pretensió de l'agent? I si no tenia clar com defensar-se, atenent la confusió imperant, és que hi ha hagut indefensió respecte de la mateixa, tal com ha invocat des de l'inici del procediment, en haver-se vist impedida de defensar els seus interessos amb plenitud, allò que la situa en una posició d'indefensió i vulnera el seu dret a un procés degut.

- Després d'exposar la problemàtica de l'excepció de prescripció, constata que la no admissió d'aquesta excepció és una conseqüència de la manca d'identificació de l'acció, que demostra la seva indefensió.

- Retreu a la Sala Civil, en seu de recurs d'apel·lació de l'incident de nul·litat, que determini que l'acció era una acció possessòria, però que no valori en cap moment si l'acció estava prescrita, atenent que aquesta part en el seu escrit de dúplica havia al·legat la prescripció d'aquesta acció, cas que fos aquesta acció aquella que havia estat interposada per la part agent. En concret, consta acreditat en autes que les obres d'empedrat es van fer al 2003 i que la demanda no es va interposar fins a l'any 2017, la qual cosa indica irremeiablement que el termini d'un any havia transcorregut a bastament.

- A més, segons el seu parer, és paradoxal que la Sala Civil inadmeti la prescripció invocant la necessària estabilitat del procés i les exigències derivades del dret fonamental a un procés amb totes les garanties, establert a l'article 10 de la Constitució. En segon lloc, cap de les anteriors resolucions (sentència de primera instància, de segona instància i l'aute que resol l'incident de nul·litat) indiquen que les excepcions de prescripció invocades a la dúplica siguin extemporànies, ni que en haver-les efectuat en tràmit de dúplica puguin causar inestabilitat al procés o vulnerar les garanties del demandant. I, en tercer lloc, hi ha jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional en relació amb la transcendència del contingut de l'escrit de dúplica, en concret, si en virtut del contingut de l'escrit de dúplica presentat per la part demandada, la part demandant havia sofert indefensió en els termes dels apartats 1 i 2 de l'article 10 de la Constitució (veg. la sentència del 16 d'octubre del 2017, recaiguda en la causa 2017-19-RE).

- Finalment, el recurrent exposa la seva interpretació respecte del contingut del Conveni privat del 2 de març de 1999, signat entre l'agent i el seu pare amb motiu d'unes obres de reforma de les seves cases respectives; la de l'escriptura de compravenda del 14 d'octubre de 1998, mitjançant la qual l'agent adquiria la casa coneguda com a Casa Areny; la de la còpia certificada del Cadastre d'Ordino de 1910; la manca de valoració del fet que els vehicles que apareixen a les fotografies aportades per l'agent i que estan aparcats a l'entrada de Casa Sastre no són propietat de l'agent, ni de la seva família, així com l'error constatat respecte del reixat d'aigües pluvials col·locat per ell a l'empedrat i que no implica cap possessió de l'agent.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari

la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que retrotregui les actuacions processals:

a) amb caràcter principal, al moment immediatament anterior al tràmit de contesta, de forma que aquesta part pugui contestar i exercir el seu dret a la defensa, coneixent la veritable acció exercida pel demandant;

b) amb caràcter subsidiari, al moment anterior a dictar-se la sentència de la Sala Civil, per tal que se'n dicti una de nova amb plena adequació a l'ordenament jurídic i de manera específica als preceptes constitucionals, acollint la procedència no extemporània de les excepcions de prescripció oposades, especialment, la prescripció de l'acció possessòria. Així mateix, demana que s'imposin les costes a la part adversa si s'oposa a les seves pretensions.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- En primer terme, pel que fa a la manca d'identificació de l'acció exercitada per part de l'agent, la Sala Civil considera que l'acció que demana que el defenent retorni el camí privat al seu estat originari es troba perfectament identificada, i de fet, el defenent se n'ha pogut defensar.

- L'agent al·legava que el camí era de copropietat indivisa entre les dues cases i va aportar un principi de prova al respecte; ara bé, si el defenent nega aquesta condició i entenia que el camí era de la seva propietat exclusiva, li corresponia interposar la pertinent demanda al respecte.

- Declara que aquesta discussió no forma part del litigi, on la possessió del camí per part de l'agent ha quedat acreditada.

- I això, amb independència de l'error contingut en la sentència, consistent en haver situat el porxo de Casa Areny i l'entrada de Casa Sastre en un mateix indret, que donaria accés al camí privat. Ara bé, reconeix que aquest error, que també està inclòs en el Conveni del 2 de març de 1999, no afecta a la conclusió de la sentència, ja que la possessió de l'agent es deriva perfectament dels dos altres elements probatoris continguts en aquest Conveni. Per tant, aquest error no comporta cap conseqüència anul·latòria.

- En segon terme, pel que fa a la manca de pronunciament respecte de la prescripció, considera que només es podia fer referència a la derivada del comuner, sense entrar a valorar les altres hipòtesis no coincidents amb la pretensió de l'agent. Per tant, considera que aquesta manca de pronunciament exprés no li ha ocasionat cap vulneració.

- En tercer terme, pel que fa a la resta de la valoració probatòria continguda en la sentència, declara que aquesta ja va ser degudament efectuada i el fet que en el Cadastre d'Ordino de l'any 1910 no es fes referència del camí, no és suficient per demostrar que aquest no existís en aquell moment. I això, sense entrar a considerar si la prova era extemporània o no, ja que en definitiva la Sala Civil va procedir a la seva valoració.

- La Sala Civil conclou que la sentència del 19 de desembre del 2024 està raonada i que no es pot titllar d'arbitrària.

- Per aquests motius, desestima íntegrament el recurs d'apel·lació contra la desestimació de l'incident de nul·litat presentat pel recurrent.

2.3. Argumentació del Sr. Pere Riba López

- Aquesta part al·lega que en el seu escrit de demanda havia adjuntat l'escriptura de la compra de la seva casa, coneguda com a Casa Areny, en què s'indicava que confrontava "*a Ponent, part amb Casa Sastre i part amb camí propietat indivisa de Casa Sastre i de Casa Areny que serveix d'accés a ambdues cases*".

- Atès que aquest camí havia estat modificat unilateralment pel recurrent i que havia comportat un augment de cota, aquesta part no podia accedir al seu garatge, ni podia obrir la porta del garatge vers l'exterior i l'aigua de pluja s'acumulava a l'entrada de casa seva. Per aquests motius, en la seva demanda sol·licitava que es condemnés al recurrent a restituir al seu estat originari (amb la cota originària) i a les seves costes el camí de copropietat indivisa que serveix d'accés a ambdues cases.

- Addueix que no hi ha hagut mai cap dubte sobre allò que es demanava i els motius pels quals es demanava, d'acord amb el Decret de l'1 de maig de 1922. Precisa que els fets i els títols en què es

fonamenta la demanda estan ben consignats.

- Posa en relleu que a més de l'escriptura anteriorment esmentada, va exposar l'existència de la finestra de la façana de Casa Areny que dona i mira directament vers el camí, prova inequívoca de la copropietat que ambdues cases ostenten sobre el camí, ja que, d'acord amb l'Ordinació 62 de Sanctacilia, únicament es poden obrir obertures sobre terreny propi i no directament sobre el predi veí.

- Així mateix, destaca que fa anys que ha tingut una entrada de garatge en aquell camí, sense que el recurrent li hagués comunicat res al respecte o l'hagués denunciat.

- Per tant, no estava exercitant cap mena d'acció en responsabilitat extracontractual, perquè les parts litigants són copropietàries d'aquell camí; i tampoc estava exercitant cap mena d'acció interdictal, en la mesura que les pretensions formulades (la restitució del camí al seu estat originari) no s'encabeixen en les pretensions i en les mesures que s'adopten en aquest tipus de procediments.

- Conclou que no ha interposat mai cap mena d'acció possessòria, sinó una acció exclusivament declarativa d'una determinada situació jurídica, en què sol·licitava la condemna del recurrent a la restitució del camí al seu estat originari.

- Considera que tant el Tribunal de Batlles, com la Sala Civil han tingut clar el tipus d'acció interposada, ja que ambdós van fonamentar les seves sentències en l'acció declarativa formulada.

- Pel que fa a la inadmissió de l'excepció de prescripció, constata que el recurrent mateix va presentar aquesta excepció *ex novo* en l'escrit de duplica, segons el seu parer, perquè no hauria sabut copsar l'acció interposada.

- En qualsevol cas, considera que tota l'argumentació sobre una possible prescripció de l'acció era totalment estèril i havia de ser desestimada, ja que les accions que pugui interposar un comú en relació amb una cosa comuna es regeixen pel termini de 30 anys establert per l'*Usatge Omnes Causae*.

- Sobre la desacreditació del títol aportat per aquesta part a les actuacions, constata que el recurrent no ha aportat cap document que invalidi la seva escriptura, ni els elements anteriorment exposats, ni

les declaracions dels testimonis.

- Pel que fa a la valoració de la prova, aquesta part recorda que aquesta no és la funció del Tribunal Constitucional, i, a més, la Sala Civil mateixa reconeix uns errors, però sense donar-los-hi la transcendència que la part recurrent pretén atorgar-los-hi.

- Sobre les indicacions del Cadastre d'Ordino de l'any 1910, a banda de considerar que aquest cadastre conté moltes imprecisions en relació amb les referències geogràfiques i amb les unitats mètriques, el recurrent no ha demostrat que "*l'Hort del Quart d'Ordino*" es correspongui actualment amb l'Hort de Casa Areny.

- Afegeix que, sigui com sigui, i com encertadament han argumentat el Tribunal de Batlles i la Sala Civil, l'aportació d'aquest document en període probatori ha ocasionat a aquesta part una palesa indefensió processal, ja que no ha pogut proposar cap prova per contrarestar aquesta argumentació.

- Conclou que la valoració de la prova efectuada per la jurisdicció ordinària no ha estat ni arbitrària, ni no fonamentada, ni absurda, per tant, no s'ha produït cap mena de vulneració del dret fonamental a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que desestimi íntegrament aquest recurs d'empara i que condemni al recurrent al pagament de les costes judicials ocasionades, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador.

2.4. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal addueix que si bé el demandant no va precisar cap acció en concret en la seva demanda, sí que va determinar la seva pretensió de forma clara, la qual consistia en la protecció de la possessió i en la necessitat de restablir l'*statu quo* del camí alterat pel recurrent.

- Manifesta que la manca de determinació de l'acció pretesa no es pot traduir en un defecte formal insuperable i impeditiu del dret a la jurisdicció, tant més, quan la pretensió del demandant quedava a bastament consignada en el seu escrit de demanda i en el *petitum* de la mateixa.

- Posa en relleu que si bé el recurrent al·lega que el demandant no va indicar cap acció concreta i que aquest fet li va produir indefensió i la vulneració del seu dret a un procés degut, escau constatar que en el seu escrit de contesta ell tampoc va fer valer aquest fet (manca d'identificació de l'acció exercitada per la part agent) com a una excepció dilatòria, per exemple, de defecte en la redacció de la demanda, la qual es podia formular amb caràcter previ, abans de contestar la demanda i resoldre's en un incident a part amb suspensió del procediment principal.

- Per tant, si partim de la premissa d'indefensió que pretén el recurrent, d'acord amb el principi d'igualtat d'armes i del dret a la defensa, també es podria adduir que els drets de l'altra part van ser vulnerats en el mateix sentit.

- El recurrent tampoc pot ignorar que la divergència sobre el camí privat que dona accés a les dues cases venia de lluny; el fet que l'empedrat del camí efectuat pel recurrent havia ocasionat perjudicis al seu veí era sabut de sobres per aquest darrer i no pot al·legar la vulneració de cap dret; ni el fet que mitjançant una sentència del 3 de juny del 2015 (confirmada en apel·lació per la Sala Administrativa del 28 de gener del 2016) es va donar la raó al demandant i es va condemnar al Comú d'Ordino a inscriure al polígon 205 del cadastre una nota de divergència sobre la titularitat del camí privat que dona accés a les dues cases.

- Pel que fa a l'excepció de prescripció de l'acció presentada en fase de dúplica, com ja s'ha dit anteriorment amb la identificació de l'acció, aquesta també va ser presentada en un moment processal que no era oportú, però a més, tampoc podia prosperar perquè no es tractava d'una acció de responsabilitat extracontractual, sinó d'una acció articulada en clau possessòria.

- Així doncs, contràriament a allò que pretén el recurrent, del relat de la demanda i del seu *petitum*, la pretensió de l'agent era la restitució del camí que donava accés a Casa Sastre i a Casa Areny, articulant, per tant, una protecció de la possessió i un restabliment del camí al seu estat originari i, per consegüent, no hi ha hagut la vulneració del dret a un procés degut, ja que el recurrent ha tingut accés al procés i ha pogut entaular tots els recursos al seu abast i s'ha pogut defensar en igualtat d'armes.

- Pel que fa a la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret derivada del fet que les decisions impugnades es basen en arguments contradictoris i en errors en la valoració de la prova, el Ministeri Fiscal constata que la jurisdicció ordinària ha realitzat un examen minuciós del cas, i s'ha fonamentat en l'anàlisi de les proves documentals, en les declaracions dels testimonis i en la inspecció ocular.

- Conclou que la interpretació efectuada no pot ser tatxada d'errònia o de no ajustada a dret, sinó que és lògica, raonable i conforme a l'ordenament jurídic. Considera igualment que les resolucions recorregudes en empara exposen i relacionen els antecedents de fet amb els fonaments de dret i, finalment, raonen ordenadament els motius pels quals estimen la demanda de la part actora i que el defenent ha de restituir el camí al seu estat originari.

- El Ministeri Fiscal posa en relleu que els raonaments emprats per la jurisdicció ordinària no constitueixen cap arbitrarietat, sinó que són el fruit d'una fonamentació lògica i raonable de la interpretació de la norma aplicable, així com del resultat probatori.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs per la manca de vulneració dels drets constitucionals al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La part recurrent en empara, és a dir, el Sr. Josep Antoni Montané Tomàs, estima que s'ha conculcat el seu dret a la jurisdicció protegit a l'article 10 de la Constitució i, més concretament, els seus drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret. Conseqüentment, l'interessat demana l'anul·lació de la sentència del 12 d'abril del 2024, dictada per la Secció Civil 1 de la Batllia, així com la de la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 19 de desembre del 2024 i la dels seus autes del 19 de maig i del 14 d'octubre del 2025. A més, sol·licita, a títol principal, la retroacció del procediment al moment immediatament anterior al tràmit de contesta, de forma que el recurrent pugui contestar i exercir el seu dret a la defensa, coneixent la veritable acció exercida pel demandant i, amb caràcter subsidiari, al moment anterior a dictar-se la sentència de la Sala Civil.

3.2. El greuge principal del recurrent radica en la manca de concreció inicial de l'acció promoguda pel demandant en el judici civil ordinari, l'omissió de la qual hauria vulnerat el seu dret a un procés degut.

Si observem amb atenció l'escrit de demanda (4 pàgines), resulta que el demandant (Sr. Pere Riba López de Casa Areny) sol·licitava la condemna de l'avui recurrent (de Casa Sastre) "*a restituir al seu estat originari (amb la seva cota originària) i a les seves costes, el camí propietat indivisa de casa Sastre i de casa Areny que serveix d'accés a ambdues cases*", així com la condemna del defenent al

pagament de les costes judicials ocasionades, inclosos honoraris d'advocat, de procuradora i de perits. El demandant denunciava que el seu veí havia procedit a empedrar el camí de propietat indivisa de Casa Sastre i de Casa Areny que permetia accedir a ambdues cases i que, arran dels treballs esmentats, s'havia produït un augment de cota del camí -d'uns 30 cm- que li havia ocasionat importants perjudicis, ja que no podia accedir a casa seva amb un vehicle convencional, que la porta del seu garatge no podia obrir-se cap a l'exterior i que l'aigua de pluja s'acumulava a l'entrada de casa seva.

És incontrovertible que el demandant no va mencionar mai expressament quin tipus d'acció exercia ni en el cos de l'escrit de demanda, ni en els fonaments de dret invocats al final d'aquell document iniciador del litigi civil.

En el seu escrit de contesta a la demanda, el defenent ja va assenyalar immediatament que: *"És essencial fer notar que el demandant no indica quina és l'acció que està exercitant ni amb quina base legal l'exercita, doncs cap menció en fa en el cos de la demanda i, els quatre fonaments jurídics que invoca, fan referència a l'equitat (els dos primers), les costes (el tercer) i al genèric principi general del dret que és "iura novit curia". Va afegir també que "sembla deshonest que el Sr. Pere Riba López, en la seva demanda, es presenti com a copropietari d'aquest espai quan el meu representat mai li ha reconegut aquesta condició".*

La sentència estimatòria de la Secció Civil 1 de la Batllia del 12 d'abril del 2024 admet que *"la part agent no precisa cap acció"*, però descarta cap defecte formal en la formulació de la demanda, generador d'indefensió, perquè aquesta es fonamenta *"en un dret indivís o comuner amb el defenent"* (FD Quart). La resolució de primera instància va ser confirmada, en grau d'apel·lació, per la Sala Civil, mitjançant una sentència del 19 de desembre del 2024. En ella s'afirma que la petició del demandant *"es fonamenta en la seva qualitat de, com a mínim, usuari de l'esmentat camí privat"* (FD Segon) i insisteix en què *"la discussió sobre la propietat de l'esmentat camí (...) no és l'objecte real del litigi"* i en el fet que el demandant no ha interposat cap interdicte (FD Tercer). Per tant, ja s'adverteix una possible incoherència entre les dues sentències, perquè la primera considera que l'acció del demandant deriva directament del seu dret de propietat (negat pel defenent), mentre que la segona ho nega rotundament. Però la indeterminació de l'acció promoguda per l'agent prossegueix en el marc de l'incident de nul·litat, ja que en l'aute de la Sala Civil del 19 maig del 2025, s'assevera que la pretensió de l'agent deriva -novament- de la seva condició de comuner (FD Tercer), mentre que en l'aute següent del 14 d'octubre del mateix any, s'hi diu que el demandant articulava, de manera inequívoca, una acció de *"caràcter possessorí"* que no es basava *"en el títol dominical"* (FD Segon). Per fi, en l'escrit que el promotor de la demanda civil adreça a aquest Tribunal el 20 de gener d'enguany, l'interessat afirma (pàgina 5) que no havia exercit cap mena d'acció interdictal, ni en responsabilitat extracontractual, sinó lligada al seu dret de comuner, la qual es presumia també de l'ús i de la possessió del camí litigiós. Per tant, forçós és de concloure que existeix un desordre evident, contrari a la seguretat jurídica que ha de prevaler en un judici quant a la identificació de l'acció en què es fonamenta el demandant.

Aquesta manca de claredat en el document vertebrador del procés civil, és a dir, en l'escrit de demanda, conjuminada a l'absència de citació dels fonaments jurídics pertinents, ha situat a l'avui recurrent en una situació d'incertitud manifesta, la qual ha creat, fins i tot, confusió en els propis tribunals ordinaris. I pertoca a aquests darrers, segons el dret dels litigants a gaudir d'un procés amb totes les garanties, de delimitar clarament els termes del debat jurídic i, si escau, requerir-ne l'esmena o inadmetre la demanda (o la reconvenció) com a *ultima ratio* si la indeterminació impedeix la correcta delimitació de l'objecte processal.

En efecte, la manca de concreció de l'acció es trasllada aquí fatalment al defenent, el qual no va poder articular plenament la seva defensa, ni interposar les excepcions escaients, ni proposar les proves pertinents. La determinació de l'acció exercitada no constitueix una exigència merament formal, sinó que delimita objectivament el *thema decidendi*, condiciona l'abast probatori i les excepcions oposables. La seva omissió impedeix, per tant, una contradicció real i efectiva. A l'enans, també resulta contrari al procés degut que les parts puguin recolzar-se en el principi del *iura novit curia* davant de situacions com l'actual, on hi cap la possibilitat d'elegir accions molt dispars i quina aplicació porta aparellada uns règims jurídics substancialment distints. És cert que hi va haver argumentacions i proves sobre el tipus d'acció exercitat, però no, insistim, amb l'abast exigible.

3.3. Per tots els motius expressats, la sentència recorreguda ha de ser anul·lada per haver infringit el dret a la jurisdicció de la part recurrent en el seu vessant del dret a un procés degut. I correspon a la Sala Civil dictar una altra resolució que possibiliti -de la manera que consideri més idònia, en qualsevol de les dues instàncies o a través d'un nou procediment-, la plenitud efectiva de l'exercici de les accions i de les eventuais excepcions, amb l'exposició dels fets i dels fonaments jurídics que les parts considerin oportú plantejar.

3.4. L'estimació del recurs determina que no sigui procedent efectuar cap condemna en costes (article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara 2025-90-RE interposat per la representació processal del Sr. Josep Antoni Montané Tomàs contra la sentència del 19 de desembre del 2024, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Declarar que s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

3. Declarar la nul·litat de la sentència del 19 de desembre del 2024 esmentada, per tal que la Sala Civil dicti la resolució que estimi oportuna sobre les bases consignades en el fonament jurídic 3.3 d'aquesta sentència.

4. No fer imposició de les costes processals en relació amb aquest recurs d'empara.

5. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, a la representació processal del Sr. Pere Riba López, a la Secció Civil 1 de la Batllia, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 13 de març del 2026.

Joan Manel Abril Campoy

Pere Pastor Vilanova

President

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Víctor Torre de Silva López de Letona

Magistrat

Magistrat